

วิเคราะห์อำนาจหน้าที่พระสงฆ์การตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ Analysis the role of monks within Act of ministry

พระมหาเนธิกิตต์ รุ่งกุล¹, สามารถ ปรมาริ²

PhramahaNethikit Rungkool¹, Samart Poramawi²

วินัย ล้าเลิศ³, นพพงษ์ จุห้อง⁴

Winai Lumlert³, Noppong Juhong⁴

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์สามประการ คือ เพื่อศึกษาการใช้อำนาจหน้าที่ของฝ่ายปกครองที่เป็นธรรม เพื่อศึกษาเปรียบเทียบ อำนาจหน้าที่ของพระสงฆ์การตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ในประเทศไทย และ เพื่อวิเคราะห์ปัญหา ข้อเท็จจริง และข้อกฎหมายเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของพระสงฆ์การตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 พร้อมทั้งวางแนวทางปฏิบัติให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายและสอดคล้องกับพระธรรมวินัย

ผลการวิจัยพบว่า

1. วัตถุประสงค์เป็นนิติบุคคลตามกฎหมายมหาชน ได้มีมหาเถรสมาคมเป็นองค์กรสูงสุดในการปกครองและมีสมเด็จพระสังฆราชเป็นประมุขของฝ่ายอาณาจักร ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.2505 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2535 จะได้กำหนด กฎระเบียบ ข้อบังคับ และแนวทางการปกครองคณะสงฆ์ให้สอดคล้องกับการปกครองไทยในปัจจุบัน จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อภาพลักษณ์พระพุทธศาสนา ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของคณะสงฆ์ และการปกครองคณะสงฆ์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนั้น มีความสัมพันธ์กับหน่วยงานฝ่ายอาณาจักรหรือฝ่ายบ้านเมือง ที่จะต้องดำเนินการให้เกิดการประสานสอดคล้องตลอดถึงความร่วมมือในการปกครองให้องค์กรของคณะสงฆ์อยู่ร่วมกันด้วยความสามัคคีธรรม ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และพัฒนาให้เท่าทันกับการปกครองของฝ่ายอาณาจักร เพื่อความเจริญก้าวหน้าในองค์กรของคณะสงฆ์และต้องไม่ขัดหรือแย้งต่อพระธรรมวินัย

2. ในสังคมปัจจุบันนั้น กฎหมายมีความสำคัญและจำเป็นสำหรับทุกคนในการดำรงชีวิต กฎและกติกาทางสังคมที่เกิดขึ้นจากการบัญญัติไว้เป็นตัวบทกฎหมายนั้น ได้วางกรอบไว้เพื่อให้สังคมดำเนินไปด้วยความสงบเรียบร้อย หากแม้มีผู้ใดได้กล่าวอ้างว่าไม่รู้กฎหมายจึงไม่มีความผิด การกล่าวอ้างเช่นนั้น เพื่อปฏิเสธความรับผิดชอบในทางกฎหมายคงไม่อาจกระทำได้ เนื่องจากตาม

¹ คณาจารย์ประจำหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์, E-mail:Samart161962@gmail.com, Received: December 30, 2019, Revised: January 27, 2020, Accepted: April 25, 2020

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 64 ได้บัญญัติไว้ว่า “บุคคลจะแก้ตัวว่าไม่รู้กฎหมายเพื่อให้พ้นจากความรับผิดชอบในทางอาญาไม่ได้ แต่ถ้าศาลเห็นว่า ตามสภาพและพฤติการณ์ ผู้กระทำความผิด อาจจะไม่ว่ากฎหมายบัญญัติว่าการกระทำนั้นเป็นความผิด ศาลอาจอนุญาตให้แสดงพยานหลักฐานต่อศาล และถ้าศาลเชื่อว่า ผู้กระทำไม่ว่ากฎหมายบัญญัติไว้เช่นนั้น ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้ ” อย่างไรก็ตามผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย จึงจำเป็นต้องใช้หลักกฎหมายเพื่อผดุงความยุติธรรมอย่างสร้างสรรค์ กฎหมายเป็นเพียงเครื่องมือสำหรับกำหนดความถูกต้อง เพื่อเป็นหลักวินิจฉัยในการอำนวยความสะดวก ให้ผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายจะต้องรักษาเจตนารมณ์อันแท้จริงของกฎหมาย

คำสำคัญ : อำนาจหน้าที่พระสงฆ์,ตามพระราชบัญญัติ

Abstract

There are three objective of this research journal. The first is for learning about wield power of public authorities, second for study and compare the duty of monks in Cambodia. Last one is the analysis about problem, fact and Laws about the duty of monks within Act of ministry 1962 along with set the execution following to the purpose of Laws and discipline.

The temple is legal person in public law. There is Sangha Supreme Council be the most important organization for administration and Supreme Patriarch is leader of kingdom, has duty following to Act of ministry 1962 and amendment(2) 1992, assign the rule, constitution, regulation and governance guidelines of ministry to be consistent with Thai governance. So, it is very important for image of Buddhism. The peace of monks and governance of monks since past to nowadays, there is be relate with the government, need to make well support for furtherance of monks and not conflict with discipline. So, the Buddhist ecclesiastical official monk who has duty following to Act of ministry 1962 and amendment(2) 1992, and be officer in law. Who need to govern fairly within public law. And to be well manage organization for stability and the most useful of monks and Buddhist. Moreover need to develop and change all time by step. All this be good for well understand and be useful for management of monks. Finally, this support for the most useful of Buddhism and social.

Nowadays, the Laws is very important and necessary for livelihood. The laws and rules of social that prescribe to be edict, all for peace in social. So if someone allude to they do not know about Laws and sinless, cannot accept in Laws. Since criminal code, article 64 “The person cannot alibi by ignorant alibi is non excusat. Unless the court decide according to the conditions and

circumstances of person, the court can let the offender show evidence and court agree with them evidence so the court can decide the offender get punishment less than in the Laws.” However the person in authority need to use the principle of law for support impartiality Creatively. The Laws just be tool for decide wrong and correct and the person in authority need to keep spirit of laws.

Keyword: The role of monks, within Act of ministry

บทนำ

ในสังคมปัจจุบันนั้นกฎหมายมีความสำคัญและจำเป็นสำหรับทุกคนในการดำรงชีวิต² กฎและกติกาทางสังคมที่เกิดขึ้นจากการบัญญัติไว้เป็นตัวบทกฎหมายนั้นได้วางกรอบไว้เพื่อให้สังคมดำเนินไปด้วยความสงบเรียบร้อยหากแม้มีผู้ใดได้กล่าวอ้างว่าไม่รู้จักกฎหมายจึงไม่มีความผิด การกล่าวอ้างเช่นนั้นเพื่อปฏิเสธความรับผิดชอบในทางกฎหมายคงไม่อาจกระทำได้นอกจากตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 64 ได้บัญญัติไว้ว่า “บุคคลจะแก้ตัวว่าไม่รู้จักกฎหมายเพื่อให้พ้นจากความรับผิดชอบในทางอาญาไม่ได้แต่ถ้าศาลเห็นว่าตามสภาพและพฤติการณ์ผู้กระทำความผิดอาจจะไม่รู้ว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดศาลอาจอนุญาตให้แสดงพยานหลักฐานต่อศาลและถ้าศาลเชื่อว่าผู้กระทำไม่รู้จักกฎหมายบัญญัติไว้เช่นนั้นศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้”³ อย่างไรก็ตามผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายจึงจำเป็นต้องใช้หลักกฎหมายเพื่อผดุงความยุติธรรมอย่างสร้างสรรค์กฎหมายเป็นเพียงเครื่องมือสำหรับกำหนดความถูกต้องเพื่อเป็นหลักวินิจฉัยในการอำนวยความยุติธรรมให้ผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายจะต้องรักษาเจตนารมณ์อันแท้จริงของกฎหมาย⁴

ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2535 ของประเทศไทยในปัจจุบันนั้นเป็นการกำหนดกฎระเบียบและแนวทางการปกครองคณะสงฆ์ไทยในปัจจุบันจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อภาพลักษณ์พระพุทธศาสนาความเป็นระเบียบเรียบร้อยของคณะสงฆ์และการปกครองคณะสงฆ์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนั้นมีความสัมพันธ์กับหน่วยงานฝ่ายอาณาจักรหรือฝ่ายบ้านเมืองที่จะต้องดำเนินการให้เกิดการประสานสอดคล้องตลอดถึงความร่วมมือในการปกครองให้องค์กรของคณะสงฆ์อยู่ร่วมกันด้วยความสามัคคีธรรมมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและพัฒนาให้เท่าทันกับการปกครองของฝ่ายอาณาจักรเพื่อความเจริญก้าวหน้าในองค์กรของคณะสงฆ์และต้องไม่ขัดหรือแย้งต่อพระธรรมวินัย⁵

² เพิ่มศักดิ์ เพิ่มพูน, ประมวลกฎหมายที่พระสงฆ์ควรทราบ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม), พิมพ์ครั้งที่ 7 : 2547 หน้า (5)

³ ออนไลน์ <http://www.kodmhai.com/m2/m2-2/m2-59-79.html> สืบค้น 29/05/62

⁴ เพิ่มศักดิ์ เพิ่มพูน, ประมวลกฎหมายที่พระสงฆ์ควรทราบ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม), พิมพ์ครั้งที่ 7 : 2547 หน้า (3)

⁵ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, การปกครองคณะสงฆ์ไทย : 2554 หน้า 182

บุคคลผู้ที่มีอำนาจหรือหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.2505 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2535 ตามมาตรา 36 มาตรา 37 มาตรา 38 และมาตรา 39 นั้นได้ชื่อว่าพระสังฆาธิการเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่การปกครองส่วนหนึ่งของการบริหารกิจการพระสงฆ์และพระพุทธศาสนาให้มีความเจริญก้าวหน้าเพื่อความตั้งมั่นอันก่อให้เกิดประโยชน์แก่คณะสงฆ์และมหาชนทั้งทางตรงและทางอ้อมการที่พระสังฆาธิการได้ใช้อำนาจตามพระวินัยบัญญัติกับรูปแบบตามอำนาจของรัฐซึ่งตราผ่านพระราชบัญญัติคณะสงฆ์และกฎระเบียบต่างๆ ได้มีพัฒนาการการปกครองในแต่ละยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงตามลำดับอันนำมาซึ่งความเข้าใจอันดีงามและมีประโยชน์โดยตรงต่อการปกครองคณะสงฆ์ให้มีความสงบเรียบร้อยเป็นแบบอย่างการปกครองของสังคมโดยทั่วไปซึ่งในสังคมสงฆ์ได้รับการยกย่องเชิดชูให้มีสถานภาพสูงกว่าบุคคลธรรมดาทั่วไป⁶

ดังนั้นการที่พระสังฆาธิการเป็นผู้ที่มีบทบาทและมีอำนาจหน้าที่ในการขับเคลื่อนองค์กรสงฆ์ที่สำคัญนั้นบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นพระสังฆาธิการนั้นจำเป็นต้องได้รับการคัดกรองอย่างดีว่าเป็นผู้ที่มีศีลจารยวัตรที่งดงามพร้อมทั้งมีความรู้ความสามารถในการปกครองบริหารกิจการพระพุทธศาสนาและต้องตรวจสอบประวัติอย่างแน่ชัดว่าไม่เคยกระทำความผิดตามกฎหมายและต้องโทษหนักคดีเพื่อตรวจสอบความถูกต้องหรือเพื่อความเบาใจของผู้ที่ภายใต้การปกครอง เมื่อพระสังฆาธิการเป็นบุคคลผู้ที่มีอำนาจหรือหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 และเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมาย จึงต้องยึดหลักการปกครองที่เป็นธรรมตามหลักแห่งกฎหมายมหาชน ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งต้องมีธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการองค์กร ให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติดังกล่าว พร้อมทั้งบริหารกิจการพระสงฆ์และพระพุทธศาสนา ให้มีความเจริญก้าวหน้า เพื่อความตั้งมั่นอันก่อให้เกิดประโยชน์แก่คณะสงฆ์และพุทธศาสนิกชน ทั้งทางตรงและทางอ้อม ตลอดจนได้มีพัฒนาการการปกครองและการเปลี่ยนแปลงตามลำดับ อันจะนำมาซึ่งความเข้าใจอันดีงามและมีประโยชน์โดยตรงต่อการปกครองคณะสงฆ์ให้มีความสอดคล้องกับพระธรรมวินัย อันจะส่งผลให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อพระพุทธศาสนาและสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้อำนาจ หน้าที่ของฝ่ายปกครองที่เป็นธรรม
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบ อำนาจ หน้าที่ของพระสังฆาธิการของคณะสงฆ์-ในประเทศกัมพูชา
3. เพื่อวิเคราะห์ปัญหา ข้อเท็จจริง และข้อกฎหมายเกี่ยวกับอำนาจ หน้าที่-ของพระสังฆาธิการตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 พร้อมทั้งวางแนวทางปฏิบัติให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายและสอดคล้องกับพระธรรมวินัย

⁶ คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, การปกครองคณะสงฆ์ไทย (ฉบับปรับปรุง). (พระนครศรีอยุธยา : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2556) หน้า 2.

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเล่มนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ(QualityResearch)ที่มุ่งค้นคว้าวิเคราะห์อำนาจหน้าที่พระสังฆาธิการตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์พ.ศ.2505ว่าด้วยเรื่องของการแต่งตั้งและการใช้อำนาจหน้าที่ของพระสังฆาธิการพร้อมทั้งเปรียบเทียบกับต่างประเทศด้วยเพื่อจะได้นำมาเป็นฐานคิดวางแผนทางในการแต่งตั้งและการใช้อำนาจหน้าที่ของพระสังฆาธิการให้เกิดประสิทธิภาพและสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระธรรมวินัยอันจะส่งผลให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับพระพุทธศาสนาและประเทศชาติ

ผลการวิจัย

ปัจจุบันวัดเป็นนิติบุคคลตามหลักกฎหมายมหาชนการดูแลบริหารหรือการจัดการวัดตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ที่กำหนดให้เจ้าคณะพระสังฆาธิการเป็นผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายและรวมถึงการเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาด้วยการที่พระสังฆาธิการได้มีอำนาจหน้าที่ในการปกครองดังกล่าวจำเป็นจะต้องดำเนินการใดๆที่สอดคล้องกับหลักกฎหมายมหาชนด้วยคือ

1.การใช้อำนาจและหน้าที่จะต้องกระทำเพื่อให้บรรลุตามเป้าประสงค์ของกฎหมายเท่านั้นผู้ปกครองควรใช้หลักนิติรัฐนิติธรรมหรือหลักธรรมาภิบาลในการทำหน้าที่ในการปกครองและบริหารซึ่งจะต้องทำตามกฎหมายให้อำนาจและหน้าที่ไว้กฎหมายระเบียบข้อบังคับกฎหมายและสภามานั้นจะต้องบัญญัติไว้เพื่อให้ผู้ปกครองใช้อำนาจตามกฎหมายนั้นในการทำหน้าที่ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของที่บัญญัติไว้ในกฎหมายเท่านั้น2)การใช้อำนาจจะต้องกระทำด้วยความเหมาะสมและตามสมควรเท่านั้นการพิจารณาถึงเกณฑ์ของความเหมาะสมและความสมควรในการใช้อำนาจตามกฎหมายในการการใช้อำนาจดังกล่าวนี้เป็นเรื่องของการใช้ดุลยพินิจและการใช้ดุลยพินิจนี้มีองค์ประกอบและเงื่อนไขหลายประการในแต่ละบุคคลแต่ละสถานการณ์และในแต่ละสิ่งแวดล้อมซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้มีอำนาจและหน้าที่ดังกล่าวแต่อย่างไรก็ดีการพิจารณาในเรื่องของความเหมาะสมและสมควรในการใช้อำนาจและหน้าที่นั้นจะต้องพิจารณาจากผลที่เกิดขึ้นจากการใช้อำนาจและหน้าที่นั้นว่ามีความเหมาะสมและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติคณะสงฆ์เกื้อกูลต่อพระธรรมวินัยหรือไม่เพราะการที่กฎหมายบัญญัติให้อำนาจและหน้าที่แก่ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องไว้แล้วมีจุดมุ่งหมายเพื่อประโยชน์ของพระพุทธศาสนาและพุทธศาสนิกชนโดยรวม3)การใช้อำนาจและหน้าที่ของการปกครองต้องมิลักษณะของความเมตตาธรรมและบริหารในการบริหารและมีความโปร่งใสในการบริหารการจัดการ

2.การทำหน้าที่พระสังฆาธิการของประเทศไทยและของประเทศกัมพูชานั้นต่างมีภาระหน้าที่ของด้านกิจพระศาสนาทั้งทางด้านปกครองเผยแผ่ศาสนศึกษาและด้านศาสนสงเคราะห์ส่วนที่เหมือนกันอีกอย่างหนึ่งคือการมีสิกขาบทหรือพระธรรมวินัยที่เหมือนกันแต่ในส่วนที่แตกต่างกันคือการบริหารงานระดับวัดที่ของต่างประเทศนั้นได้มีการกำหนดแบ่งแยกหน้าที่ในการจัดการอย่างชัดเจนในการมอบหมายให้รองเจ้าวาส หรือผู้ช่วยเจ้าอาวาสนั้นมีภาระหน้าที่ต้อง

ทำในการดำเนินกิจการของวัดแต่ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของเจ้าอาวาสในส่วนของประเทศไทย นั้นการที่จะให้รองเจ้าอาวาสหรือผู้ช่วยเจ้าอาวาสได้ทำหน้าที่ต่าง ๆ นั้นต้องอยู่ภายใต้การบริหาร การจัดการของเจ้าอาวาสจะสั่งการแต่ไม่มีความแน่ชัดเรื่องการทำหน้าที่ของรองเจ้าอาวาสหรือ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสเนื่องจากกฎหมายไม่ได้บัญญัติไว้บางครั้งเจ้าอาวาสอาจจะเป็นผู้ที่มีที่สั่งการเบร้ง เสร็จปราศจากการฟังความคิดเห็นของผู้อื่นก็อาจทำให้การบริหารจัดการวัดนั้นเกิดความเสียหาย เนื่องจากไม่มีการถ่วงดุลตรวจสอบภายในวัดเองการบริหารเป็นไปในทางเสื่อมจากการวิจัยของ การบริหารการจัดการวัดที่เป็นไปในทางพัฒนานั้นอันมีผลมาจากการที่เจ้าอาวาสคือพระสังฆาธิ การนั้นได้มีการบริหารการจัดการแบ่งแยกหน้าที่ให้รองเจ้าอาวาสหรือผู้ช่วยเจ้าอาวาสได้ทำหน้าที่ ในการแบ่งเบาภาระหน้าที่การงานจากเจ้าอาวาสตามที่ได้รับมอบหมายโดยมาการแบ่งแยกหน้าที่ อย่างชัดเจน

3. การปกครองคณะสงฆ์ตำแหน่งเจ้าคณะพระสังฆาธิการนั้นจะมีคุณสมบัติในการ คัดเลือกอยู่ 2 ลักษณะคือคุณสมบัติทั่วไปและคุณสมบัติเฉพาะอาจมีความคล้ายกับการคัดเลือก พนักงานราชการเพื่อให้ดำรงตำแหน่งที่สูงกว่าเดิมโดยผู้ที่มีสิทธิ์พิจารณาคือผู้ที่มีอำนาจหน้าที่สูง กว่าบุคคลที่ถูกพิจารณาการที่จะให้ผู้หนึ่งผู้ใดได้รับตำแหน่งปกครองนั้นต้องมีการพิจารณาถึง ความเหมาะสมตามตำแหน่งนั้นๆ ซึ่งอาจพิจารณาได้จากประการณ์ทำงานหรือความรู้ ความสามารถวิสัยทัศน์ทางการทำงานในองค์กรด้วยก็เนื่องด้วยเหตุว่าการปกครองทางคณะสงฆ์ นั้นมีความสอดคล้องกับทางอาณาจักรเพื่อเป็นการพัฒนาให้ไปในแนวทางเดียวกันลักษณะของ การปกครองนั้นต้องไม่ขัดหรือแย้งต่อพระธรรมวินัยและพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 แก้ไข เพิ่มเติม พ.ศ. 2535 ด้วยในส่วนของผู้ที่ช่วยเหลือหรือการสนับสนุนการทำงานของพระสังฆาธิการ ส่วนของเลขานุการนั้นไม่ได้เป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมายไม่เหมือนข้าราชการในกระทรวงทบวง หรือกรมต่างๆ ที่เลขานุการนั้นจะเป็นข้าราชการแต่ในส่วนของการปกครองคณะสงฆ์นั้นมิได้เป็น แต่อย่างใดอีกอย่างไม่มีบทบัญญัติไว้ชัดเจนในพรบ. คณะสงฆ์ บางครั้งอาจจะขัดแย้งกับคำว่า ข้าราชการตามพจนานุกรมที่ได้ให้ความหมายว่าบุคคลซึ่งรับการบรรจุแต่งตั้งให้รับราชการปฏิบัติ หน้าที่และรับเงินเดือนในกระทรวงทบวงกรมต่างๆ ซึ่งในกฎหมายเถรสมาคมฉบับที่ 23 เลขานุการเจ้า คณะหรือรองเจ้าคณะเป็นผู้ที่ได้รับนิยภัต(เงินเดือนจากรัฐ)แต่ไม่ได้เป็นเจ้าพนักงานการสนองการ ทำงานบทบาททางการทำงานกับพระสังฆาธิการอาจไม่ได้รับการร่วมมือจากหน่วยงานอื่นหรือ แม้กระทั่งผู้ที่อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาเพราะไม่มีกฎหมายได้บัญญัติถึงอำนาจหน้าที่ของ เลขานุการ

อภิปรายผลการวิจัย

กิจพระศาสนาที่พระสังฆาธิการมีภาระหน้าที่ต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติคณะสงฆ์และพระธรรมวินัยนั้นการในส่วนของการเป็นเจ้าคณะผู้ปกครองนั้นอาจ ไม่เห็นปัญหาอะไรมากนักโดยส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับวิสัยทัศน์ในการปกครองขอเจ้าคณะพระสังฆาธิ การซึ่งเป็นผู้ที่มีอำนาจในการปกครองในส่วนที่ตนได้รับผิดชอบในแต่ละพื้นที่อาจมีการดูแลที่ ต่างกันแต่การดูแลปกครองนั้นต้องไม่ขัดหรือแย้งต่อพระธรรมวินัยและพรบ.สงฆ์ด้วยแต่สิ่งที่จะ

เห็นชัดปัญหาที่เกิดขึ้นบ่อยในการปกครองของคณะสงฆ์ส่วนพระสังฆาธิการที่มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ 2505 มาตรา 37 และ 38 ในบางที่อาจไม่เป็นปัญหาสำหรับเจ้าอาวาสที่ท่านเป็นนักปกครองชั้นยอดแต่ที่เห็นปัญหาคือการใช้อำนาจหน้าที่ของเจ้าอาวาสในการกระทำสิ่งต่างๆ โดยความคิดเห็นโดยส่วนตนมิได้พิจารณาถึงความคิดเห็นของคณะสงฆ์ภายในวัดหรือคณะกรรมการวัดจึงส่งผลในทางด้านการปกครองที่ทำให้คณะพระสงฆ์ภายในวัดก็ดีหรือคณะกรรมการวัดและไวยาวัจกรนั้นมีความเสื่อมศรัทธาบางครั้งการบริหารกิจการภายในวัดที่ขาดความโปร่งใสในการบริหารการจัดการตามหลักธรรมาภิบาลแล้วเมื่อมีความไม่ชอบธรรมเกิดขึ้นอาจนำไปสู่การฟ้องร้องคดีก็มีเช่นคดีเกี่ยวกับการทุจริตคดีเกี่ยวกับการใช้อำนาจโดยมิชอบ เป็นต้น

อีกอย่างหนึ่งบางครั้งศาสนสมบัติอยู่ในเขตวัดมาก่อนและต่อมากรมศิลปากรได้พิจารณาเห็นว่าเป็นโบราณสถานที่ต้องอยู่ในการดูแลและบูรณะของกรมศิลปากรจึงเป็นประเด็นทางปัญหาข้อขัดแย้งทางกฎหมายของพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ มาตรา 37(1) “กำหนดให้เจ้าอาวาสมีหน้าที่บำรุงรักษาวัดจัดกิจการและศาสนสมบัติของวัดให้เป็นไปด้วยดี” นั้นเจ้าอาวาสเป็นเป็นเจ้าของสถานที่นั้นสามารถที่จะการก่อสร้างอาคารต่างในพื้นที่บริเวณนั้นหรือหากจะบูรณะซ่อมแซมปฏิสังขรณ์โบราณสถานเพื่อให้คงอยู่สภาพใช้งานได้ปกติได้หรือไม่ถ้าหากเจ้าอาวาสไม่ดำเนินการใดๆปล่อยให้ศาสนสถานวัตถุโบราณนั้นเสื่อมไปตามลำดับเวลาจะมีความผิดตามพรบ.สงฆ์หรือประกอบกับบ.อ.มาตรา 157 หากดูในทัศนคติของเจ้าอาวาสก็เห็นได้ว่าเจ้าอาวาสเป็นเจ้าของพนักงานแต่ไม่ดูแลศาสนสถานนั้นๆ แต่หากดูในทัศนคติของกรมศิลปากรซึ่งมีภาระหน้าที่อนุรักษ์ดูแลศาสนสมบัติของชาตินั้นก็จะแนวคิดที่ว่าเจ้าอาวาสทำไม่ถูกต้องเพราะตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน มาตรา 10 “ห้ามมิให้ผู้ใดซ่อมแซมแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือถอนต่อเติมทำลายเคลื่อนย้ายโบราณสถานหรือส่วนต่างๆของโบราณสถานหรือชุดคันสิ่งใดๆหรือปลูกสร้างอาคารภายในบริเวณโบราณสถานเว้นแต่จะกระทำตามคำสั่งของอธิบดีหรือได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดีและถ้าหนังสืออนุญาตนั้นกำหนดเงื่อนไขไว้ประการใดก็ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขนั้นด้วย”

จึงมีประเด็นที่ต้องหาแนวทางในการยุติปัญหาข้อขัดแย้งในการทำหน้าที่ทั้งพระสังฆาธิการและเจ้าหน้าที่ศิลปากรว่าควรหาทางออกโดยแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ในส่วนเกี่ยวกับดูแลโบราณสถานที่ชัดเจนเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาเกี่ยวข้อพิพาททั้งสองฝ่าย

ประเด็นปัญหาอีกอย่างหนึ่งคือการขัดแย้งกันในตัวบทกฎหมายเช่นกรณีบางครั้งศาสนสมบัติอยู่ในเขตวัดมาก่อนและต่อมากรมศิลปากรได้พิจารณาเห็นว่าเป็นโบราณสถานที่ต้องอยู่ในการดูแลและบูรณะของกรมศิลปากรจึงเป็นประเด็นทางปัญหาข้อขัดแย้งทางกฎหมายของพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ มาตรา 37(1) “กำหนดให้เจ้าอาวาสมีหน้าที่บำรุงรักษาวัดจัดกิจการและศาสนสมบัติของวัดให้เป็นไปด้วยดี” นั้นเจ้าอาวาสเป็นเป็นเจ้าของสถานที่นั้นสามารถที่จะการก่อสร้างอาคารต่างในพื้นที่บริเวณนั้นหรือหากจะบูรณะซ่อมแซมปฏิสังขรณ์โบราณสถานเพื่อให้คงอยู่สภาพใช้งานได้ปกติได้หรือไม่ถ้าหากเจ้าอาวาสไม่ดำเนินการใดๆปล่อยให้ศาสนสถานวัตถุโบราณนั้นเสื่อมไปตามลำดับเวลาจะมีความผิดตามพรบ.สงฆ์ มาตรา 37(1) ประกอบกับบ.อ.มาตรา 157 หากดูตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์เจ้าอาวาสเป็นเจ้าพนักงานแต่ไม่ทำหน้าที่ดูแลศาสนสถาน

นั้นๆก็มีความผิดดังกล่าวแต่หากดูในทัศนคติของกรมศิลปากรซึ่งมีภาระหน้าที่อนุรักษ์ดูแลศาสนสมบัติของชาตินั้นก็จะแนวคิดที่ว่าเจ้าอาวาสทำไม่ถูกต้องเพราะตามพระราชบัญญัติโบราณสถานฯมาตรา10“ห้ามมิให้ผู้ใดซ่อมแซมแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือถอนต่อเติมทำลายเคลื่อนย้ายโบราณสถานหรือส่วนต่างๆของโบราณสถานหรือชุดคันสิ่งใดๆหรือปลูกสร้างอาคารภายในบริเวณโบราณสถานเว้นแต่จะกระทำตามคำสั่งของอธิบดีหรือได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดีและถ้าหนังสืออนุญาตนั้นกำหนดเงื่อนไขไว้ประการใดก็ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขนั้นด้วย”จึงมีประเด็นที่ต้องหาแนวทางในการยุติปัญหาข้อขัดแย้งในการทำหน้าที่ทั้งพระสังฆาธิการและเจ้าหน้าที่ศิลปากรว่าควรหาทางออกโดยแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ในส่วนเกี่ยวกับดูแลโบราณสถานที่ชัดเจนเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาเกี่ยวข้องพิพาททั้งสองฝ่าย

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการกำหนดยุทธศาสตร์การบริหารการส่งเสริมสนับสนุนให้พระสังฆาธิการนั้นเรียนรู้แผนนโยบายในการปกครองและบริหารกิจการคณะสงฆ์เพื่อให้ดำเนินไปในทิศทางเดียวกันโดยมีแผนการพัฒนาอย่างชัดเจนรวมทั้งการส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรของพระพุทธานุสาโดยเฉพาะพระภิกษุสามเณรให้มีการศึกษาอบรมทั้งทางโลกและทางธรรมไม่จำกัดการศึกษาที่ดีกรอบให้เรียนรู้ทางโลกได้น้อยลงเนื่องจากการที่พระภิกษุได้เรียนรู้ทางโลกได้เท่าทันก็ดีและเรียนทางธรรมได้นั้นจะทำให้พระพุทธานุสาได้มีบุคลากรที่มีประสิทธิภาพในการสานงานต่อ

2. ควรที่จะแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคณะสงฆ์พ.ศ.2505แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่2)พ.ศ.2535โดยบัญญัติเพิ่มเติมจากมาตรา37และ38ว่าด้วยเรื่องอำนาจหน้าที่ของรองเจ้าอาวาสหรือผู้ช่วยเจ้าอาวาสเพื่อให้การทำงานภายในวัดมีการกระจายอำนาจหน้าที่ในการทำงานการบริหารและการจัดการโดยไม่ให้อำนาจเบ็ดเสร็จจากเจ้าอาวาสเพียงรูปเดียวเพื่อเป็นการความโปร่งใสในการทำงานการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับพระธรรมวินัยและตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

3. ควรบัญญัติกฎหมายให้ชัดเจนเรื่องอำนาจและหน้าที่การบริหารจัดการโบราณสถานภายในเขตวัดซึ่งมีอำนาจหน้าที่ความทับซ้อนกันระหว่างพระสังฆาธิการ(เจ้าอาวาส)กับกรมศิลปากรเป็นประเด็นทางปัญหาข้อขัดแย้งทางกฎหมายของพระราชบัญญัติคณะสงฆ์มาตรา37(1)“กำหนดให้เจ้าอาวาสมีหน้าที่บำรุงรักษาวัดจัดกิจการและศาสนสมบัติของวัดให้เป็นไปด้วยดี”นั้นเจ้าอาวาสเป็นเจ้าของสถานที่นั้นสามารถที่จะการก่อสร้างอาคารต่างในพื้นที่บริเวณนั้นหรือหากจะบูรณะซ่อมแซมปฏิสังขรณ์โบราณสถานเพื่อให้คงอยู่สภาพใช้งานได้ปกติได้หรือไม่ถ้าหากเจ้าอาวาสไม่ดำเนินการใดๆปล่อยให้ศาสนสถานวัตถุโบราณนั้นเสื่อมไปตามลำดับเวลาจะมีความผิดตามพรบ.สงฆ์มาตรา37(1)ประกอบกับป.อ.มาตรา157หากดูตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์เจ้าอาวาสเป็นเจ้าพนักงานแต่ไม่ทำหน้าที่ดูแลศาสนสถานนั้นๆก็จะมี ความผิดดังกล่าวดังแต่หากดูในทัศนคติของกรมศิลปากรซึ่งมีภาระหน้าที่อนุรักษ์ดูแลศาสนสมบัติของชาตินั้นก็จะแนวคิดที่ว่าเจ้าอาวาสทำไม่ถูกต้องเพราะตามพระราชบัญญัติโบราณสถานฯมาตรา10“ห้ามมิให้ผู้ใดซ่อมแซมแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือถอนต่อเติมทำลายเคลื่อนย้ายโบราณสถานหรือส่วนต่างๆของโบราณสถานหรือชุดคันสิ่งใดๆหรือปลูกสร้างอาคารภายในบริเวณโบราณสถาน

เว้นแต่จะกระทำตามคำสั่งของอธิบดีหรือได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดีและถ้าหนังสืออนุญาตนั้นกำหนดเงื่อนไขไว้ประการใดก็ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขนั้นด้วย” จึงมีประเด็นที่ต้องหาแนวทางในการยุติปัญหาข้อขัดแย้งในการทำหน้าที่ของพระสังฆาธิการและเจ้าหน้าที่ศิลปากรว่า ควรหาทางออกโดยแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ในส่วนเกี่ยวกับดูแลโบราณสถานที่ชัดเจนเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาเกี่ยวข้อพิพาททั้งสองฝ่าย

เอกสารอ้างอิง

- กิจปติ ก้องเบญจขุ. **หลักกฎหมายมหาชน PRINCIPLES OF PUBLIC LAW**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2558.
- คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. **การปกครองคณะสงฆ์ไทย (Thai Sangha Administration) ฉบับปรับปรุง**. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2556.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. **กฎหมายมหาชน 2 การแบ่งแยกกฎหมายมหาชนเอกชนและพัฒนาการของกฎหมายมหาชนในประเทศไทย**. สำนักพิมพ์นิติธรรม, กรุงเทพมหานคร: 2537.
- ประพันธ์ ทริพย์แสง. **กฎหมายกับพระสงฆ์**. นครสวรรค์: นครสวรรค์กราฟฟิคอาร์ต, 2558.
- ประพันธ์ ทริพย์แสง. **คดีพระ**. นครสวรรค์: นครสวรรค์กราฟฟิคอาร์ต, 2559.
- ปลื้ม โชติขจรยุทธ. **คำบรรยายกฎหมายคณะสงฆ์**. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2553.
- เพิ่มศักดิ์ เพิ่มพูน. **ประมวลกฎหมายที่พระสงฆ์ควรทราบ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม)**. กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2547.
- ภูริชญา วัฒนรุ่ง. **หลักกฎหมายมหาชน PRINCIPLES OF PUBLIC LAW**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2556.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. **กฎหมายมหาชน PUBLIC LAW หน่วยที่ 1-7**. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด อรุณการพิมพ์, 2525.
- สถาบันพระสังฆาธิการ สำนักงานพระพุทธรศาสนาแห่งชาติ. **คู่มือพระสังฆาธิการ**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานพระพุทธรศาสนาแห่งชาติ, 2559.
- สนิท ศรีสำแดง. **นิติกรสงฆ์ เล่ม 1**. กรุงเทพมหานคร: คอมแพคท์พริ้นท์ จำกัด, 2543.
- หยุด แสงอุทัย. **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป**. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: 2523.
- อังกูร วัฒนรุ่ง. **เอกสารประกอบการบรรยายเรื่อง กฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง**. กองคดีปกครองและคดีแพ่ง.
- อุดมศักดิ์ ชูโตชนะ. **ความรู้เกี่ยวกับคำพิพากษาศาลฎีกา สำหรับพระสังฆาธิการ**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานพระพุทธรศาสนาแห่งชาติ.

ข้อมูลออนไลน์

ฎีกา ออนไลน์ <https://deka.in.th/view-30006.html> [27/05/62]

ฎีกา ออนไลน์ <https://deka.in.th/view-90393.html> [27/05/62]

พลตำรวจตรีเทพฤทธิ์ พรหมพัฒน์,หลักนิติธรรมกับธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการองค์กรภาครัฐ, ออนไลน์

http://www.constitutionalcourt.or.th/ewtadmin/ewt/occ_web/ewt_dl_link.php?nid=10480 [27/05/62]

วิกิพีเดียสารานุกรมเสรี,หลักนิติธรรม,ออนไลน์

<https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%AB%E0%B8%A5%E0%B8%B1%E0%B8%81%E0%B8%99%E0%B8%B4%E0%B8%95%E0%B8%B4%E0%B8%98%E0%B8%A3%E0%B8%A3%E0%B8%A1> [27/05/62]

หลักกฎหมายปกครองวันละเรื่อง ออนไลน์

<https://www.facebook.com/DroitAdministrative/posts/531716296844285/> [27/05/62]

หลักกฎหมายปกครองวันละเรื่อง ออนไลน์

<https://www.facebook.com/DroitAdministrative/posts/531716296844285/> [27/05/62]

หลักกฎหมายปกครองวันละเรื่อง,ออนไลน์

<https://www.facebook.com/DroitAdministrative/posts/532866460062602/> [27/05/62]

หลักกฎหมายปกครองวันละเรื่อง,ออนไลน์

<https://www.facebook.com/DroitAdministrative/posts/532866460062602/> [27/05/62]

อนุวัฒน์ บุญนันท์. “การควบคุมการใช้ดุลพินิจของฝ่ายปกครองโดยองค์กรตุลาการในระบบกฎหมายอังกฤษและระบบกฎหมายไทย”.วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,2554.

ออนไลน์ <http://www.kodmhai.com/m2/m2-2/m2-59-79.html> สืบค้น 29/05/62

ออนไลน์ <http://www.thethailaw.com/law/law5/more5-5.html> [27/05/62]

เอกสารสรุปบทวนวิชากฎหมายมหาชน,ออนไลน์

<http://oknation.nationtv.tv/blog/thawatchai30/2009/01/10/entry-1> [27/05/62]